

ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС

Дюрчак Олександра Миколаївна

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Рошко Світлана Михайлівна

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

На сьогоднішній день Україна проживає не найкращі часи свого розвитку. По-перше, це знесення основних фондів та виробничої інфраструктури. Рівень технологічного виробництва характеризується високою енерголомкістю та матеріалоломкістю. Тим часом, як соціально-економічне зростання в Україні можна досягнути тільки за допомогою активного використання сучасних інноваційних розробок. Сьогодні, для подальшого розвитку країни, інноваційно-інвестиційна діяльність є одним із визначальних чинників структурного перебудування підприємств та прискореного економічного зростання.

Орієнтація на шлях до Європи для розвитку України відкрила перспективи щодо інтеграції в ЄС та стимулює іноземні компанії до серйозного розгляду можливостей інвестувань в Україні, зокрема, і для відбудови українських міст, об'єктів критичної інфраструктури після завершення російської воєнної агресії. «Відбудувати Україну» (Rebuild Ukraine) – саме так буде називатися новий інструмент відновлення України після завершення війни з РФ. Концепцію цього інструменту 18 травня 2022 року оприлюднила Єврокомісія. У документі визначається, що допомога Україні складатиме сотні мільярдів євро, а на повне відновлення може піти більш ніж 10 років. Гранти, позики та інвестиції – саме це має стати ключовими складниками проекту Rebuild Ukraine. Кошти на це має виділити як сам Європейський Союз, так і його партнери з G 7 та G 20, інші країни, а також міжнародні фінансові інститути та міжнародні організації. При цьому в Єврокомісії не виключають, що на фінансування частини витрат можуть бути спрямовані «заморожені російські активи» – власність російських чи білоруських осіб та компаній, що потрапили під санкції ЄС. Як прогнозують у Єврокомісії, план з відновлення має скласти сама Україна, проте затверджувати його буде спеціальний орган – Платформа з відновлення України. Ця платформа також координуватиме джерела

фінансування та їхнє призначення для оптимізації їх використання, а також буде стежити за ходом реалізації плану. У проєкті Єврокомісії також зазначено, що «значний акцент у функціонуванні механізму буде зроблено на реформах у сфері верховенства права та боротьби з корупцією, а інвестиції, приведені у відповідність до кліматичних, екологічних та цифрових політик і стандартів ЄС, допоможуть Україні стати сильнішою та стійкішою після руйнівного російського вторгнення» [1].

У свій час Президент США Барак Обама сказав, що виходом з економічної кризи є державна підтримка та фінансові вливання в інноваційні проєкти, модернізація базових галузей, поширення альтернатив газу і нафти та відновлення енерготехнологій.

Інноваційний розвиток в Україні відбувається за досить несприятливих умов, в умовах російської воєнної агресії – це знесення основних фондів та виробничої інфраструктури. Сучасний етап розвитку національної економіки характеризується обмеженням державою впровадження інноваційних проєктів шляхом скорочення фінансування та встановлення високих процентних ставок за кредитами. Таким чином, низькі обсяги інвестиційного кредитування в Україні пояснюються надзвичайно високим рівнем ризику довгострокового кредитування, високими відсотковими ставками за кредитами та браком коштів у банків. Для вирішення проблеми низького рівня інвестиційного кредитування в Україні необхідно залучати кошти для реалізації інноваційних проєктів із зовнішнім фінансуванням.

Одним із способів подолання наукового застою є активація в програмі EUREKA, яка забезпечує реалізацію проєктів, коли це з різних причин не може зробити одна країна. Приєднання України до програми сприятиме реалізації транскордонних проєктів за участю українських компаній, наукових організацій та університетів, що спеціалізуються у сфері інноваційних технологій. Україна матиме можливість долучитися до цього процесу та посилити позиції українських технологій у європейському просторі, що сприятиме ефективній інтеграції України в нього [2].

Ще одним пріоритетом інноваційно-інвестиційного співробітництва України та ЄС після завершення російської воєнної агресії має стати політика провідних українських авіакомпаній, спрямована на інтеграцію внутрішніх і міжнародних рейсів. Авіаційні правила повітряних операцій на основі відповідного законодавства ЄС набули чинності 1 грудня 2018 року. Підписання Угоди про Спільний авіаційний простір відбулося під час 23-го саміту Україна-ЄС 12 жовтня 2021 року, що стане потужним кроком для розвитку української авіаційної промисловості і сприятиме зменшенню бюрократичних перешкод

у процесі отримання дозволів на авіаперельоти, збільшенню пасажиропотоку та кількості рейсів з ЄС [3].

Перспективами розвитку авіаційної галузі України є консолідація авіакомпаній у складі потужних структур, що характерно для авіаційних комплексів розвинених країн та країн ЄС. На шляху до цього в Україні було створено державну компанію «Авіація України». Крім того, ефективним кроком для підвищення прибутковості та інвестиційно-інноваційної активності підприємств є приватизація частин державного авіаційного комплексу. Приватизація може подолати такі слабкі сторони уряду, як монополія та відсутність конкурентних умов для ведення бізнесу, відсутність стимулів для прибутку, обмежене фінансування, фінансові зловживання.

Прибуткове географічне положення України та наявність міжнародних аеропортів уможливить розвиток нового відкритого ринку для транзитних пасажирів, які здійснюють перельоти між Західною і Східною півкулями, а також з Європи є трансфер до столиці України. Практична реалізація цих заходів забезпечить подальший поступовий розвиток авіаційного комплексу України, налагодить значні соціально-економічні зв'язки з країнами ЄС, розширить потенційні ринки збуту українського авіатранспорту, забезпечить участь українських компаній у закордонних проектах, а також створить можливості для участі в світовому конкурентному середовищі авіатранспортних послуг.

Для покращення інноваційно-інвестиційного співробітництва між Україною та ЄС в авіаційній галузі можна зробити наступні кроки:

- збільшення пасажирського навантаження за рахунок відкриття нових рейсів до країн ЄС, збільшення парку повітряних суден;
- розвиток вітчизняного авіабудування;
- продовження активної інноваційної політики та підтримка вітчизняних розробок [4].

З досвіду розвинених країн можна констатувати, що досягнення високого рівня споживання і якості життя можливе лише на засадах нової постіндустріальної цивілізації, основною ознакою якої є розвиток інновацій. Інвестиції є рушійною силою розвитку економіки. Залучення іноземних інвестицій в економіку України на сучасному етапі є недостатнім для введення інновацій у промисловість.

В Україні досі немає ефективного механізму інвестування в масштабні технологічні зміни. Звичайно, ми володіємо унікальними технологіями, але загальний стан виробництва не дозволяє виготовляти продукцію, яка відповідає європейським стандартам. Важливість проблем інноваційного розвитку потребує розробки комплексної загальнодержавної програми, яка б передбачала узгоджене вирішення проблем державного регулювання ринку інновацій та інвестицій [5].

Аналізуючи реальну ситуацію в Україні, стає зрозуміло, що для міжнародних інвесторів існує ризик втрати вкладеного капіталу з такими негативними факторами, як високі процентні ставки, непрозоре законодавство, низька купівельна спроможність населення. З огляду на це необхідно реалізувати програми сприяння міжнародним інвестиціям, державне страхування інвестиційних ризиків та інші засоби підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних інноваційних підприємств, що сприятиме безумовному розвитку національної економіки.

Отже, конкурентоспроможність країни у світовому співтоваристві забезпечується активною інноваційною політикою, яка має формуватися на всіх рівнях управління економікою та враховувати глобальний характер інноваційної діяльності. Для ефективного впровадження інновацій необхідно за рахунок іноземних інвестицій створити інноваційне ядро національної економіки та на прибутковій основі брати участь у міжнародному науково-технічному співробітництві.

Список використаних джерел:

1. Панченко Ю. Питання на сотні мільярдів: як ЄС планує відновити та модернізувати Україну. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/05/19/7139698/> (дата звернення: 21.11.2022).
2. Приєднання України до EUREKA. URL: <http://eunews.unian.net> (дата звернення: 21.11.2022).
3. Україна та ЄС підписали Угоду про Спільний авіаційний простір. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/news/ukrayina-ta-yes-pidpisali-ugodu-pro-spilnij-aviacijnij-prostir> (дата звернення: 21.11.2022).
4. Розвиток авіаційного комплексу України. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua> (дата звернення: 21.11.2022).
5. Аналіз інвестиційної привабливості міст і регіонів України. URL: <http://www.bdo.com.ua> (дата звернення: 21.11.2022).